

Spis treści

Wstęp	XV
Wykaz skrótów	XVII

I. Część ogólna

Rozdział I. Zasady odpowiedzialności karnej	3
§ 1. Charakterystyka i źródła prawa karnego	3
§ 2. Czas i miejsce popełnienia czynu zabronionego	9
§ 3. Zasady obowiązywania ustawy karnej w czasie	11
§ 4. Zasady obowiązywania ustawy karnej w miejscu	14
Rozdział II. Przestępstwo	17
§ 5. Definicja przestępstwa	17
§ 6. Przestępstwo jako czyn	18
§ 7. Rodzaje i podział przestępstw	19
§ 8. Bezprawność czynu	23
§ 9. Społeczna szkodliwość czynu	24
§ 10. Wina	26
I. Uwagi ogólne	26
II. Teorie winy	26
III. Przesłanki przypisania winy	27
IV. Zamiar	28
V. Wina kombinowana (mieszana)	33
Rozdział III. Okoliczności wyłączające bezprawność (kontratypy)	34
§ 11. Uwagi ogólne	34
§ 12. Obrona konieczna	35
§ 13. Stan wyższej konieczności	39
§ 14. Ryzyko nowatorstwa	41
§ 15. Eksperyment medyczny	41
§ 16. Dozwolona krytyka	42
§ 17. Ostateczna potrzeba	42
§ 18. Działanie w ramach uprawnień i obowiązków	42
§ 19. Ryzyko sportowe	43
§ 20. Zgoda pokrzywdzonego	43
§ 21. Karcenie małoletnich	43
Rozdział IV. Okoliczności wyłączające winę	44
§ 22. Nieletność	44
§ 23. Niepoczytalność i wprawienie się w stan nietrzeźwości bądź odurzenia	47

§ 24. Błąd	49
§ 25. Stan wyższej konieczności jako okoliczność wyłączająca winę	52
§ 26. Rozkaz	53
Rozdział V. Stadialne i zjawiskowe formy popełnienia przestępstwa	54
§ 27. Uwagi ogólne	54
§ 28. Formy stadialne	54
I. Przygotowanie	54
II. Usiłowanie	57
III. Dokonanie	61
§ 29. Formy zjawiskowe	62
I. Sprawstwo pojedyncze	62
II. Współsprawstwo	62
III. Sprawstwo kierownicze	65
IV. Sprawstwo polecające	66
V. Podżeganie	66
VI. Pomocnictwo	68
VII. Prowokacja	71
Rozdział VI. Zbieg przestępstw i przepisów	72
§ 30. Zbieg przestępstw	72
§ 31. Ciąg przestępstw	74
§ 32. Czyn ciągły	76
§ 33. Zbieg przepisów	78
Rozdział VII. Kary	80
§ 34. Charakterystyka i funkcje kary	80
§ 35. Katalog kar	82
I. Kara grzywny	83
II. Kara ograniczenia wolności	87
III. Kara pozbawienia wolności	90
IV. Kara mieszana (kombinowana)	92
V. Kara 25 lat pozbawienia wolności	93
VI. Kara dożywotniego pozbawienia wolności	93
Rozdział VIII. Środki karne	94
§ 36. Uwagi ogólne	94
§ 37. Pozbawienie praw publicznych	96
§ 38. Zakaz zajmowania stanowisk, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej	97
§ 39. Zakaz prowadzenia określonej działalności w stosunku do małoletnich	100
§ 40. Zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu	101
§ 41. Zakaz wstępu na imprezę masową	103
§ 42. Zakaz wstępu do ośrodków gier i uczestnictwa w grach hazardowych	105
§ 43. Zakaz prowadzenia pojazdów	105
§ 44. Orzeczenie świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej	110
§ 45. Podanie wyroku do publicznej wiadomości	110
§ 46. Degradacja	111
§ 47. Zawiadomienie sądu rodzinnego	112

Rozdział IX. Przepadek i środki kompensacyjne	113
§ 48. Przepadek	113
§ 49. Przepadek przedsiębiorstwa	119
§ 50. Szczególny przepadek pojazdu mechanicznego	119
§ 51. Przepadek korzyści majątkowej osiągniętej z przestępstwa	120
§ 52. Naprawienie szkody	123
§ 53. Zadośćuczynienie	127
§ 54. Nawiązka	128
Rozdział X. Zasady wymiaru kary i środków karnych	131
§ 55. Uwagi ogólne	131
§ 56. Ustawowy wymiar kary	132
I. Nadzwyczajne obostrzenie kary	133
II. Nadzwyczajne złagodzenie kary	133
III. Zbieg nadzwyczajnych podstaw modyfikacji kary	140
IV. Powrót do przestępstwa (recydywa) i inne rodzaje „ciężkiej” przestępczości	143
V. Przestępstwo o charakterze chuligańskim	148
VI. Ciąg przestępstw	149
§ 57. Sądowy wymiar kary	153
I. Zasady sądowego wymiaru kary	153
II. Zaliczenia na poczet kary i środków karnych	155
§ 58. Ogólne dyrektywy wymiaru kary	162
I. Dyrektywa sprawiedliwościowa	163
II. Dyrektywa prewencji ogólnej	170
III. Dyrektywa prewencji indywidualnej	170
§ 59. Szczególne dyrektywy wymiaru kary i inne okoliczności wpływające na jej wymiar	173
I. Dyrektywa wymiaru kary wobec nieletnich i młodocianych	173
II. Reguła prymatu kar wolnościowych	175
III. Odstąpienie od wymierzenia kary	176
IV. Okoliczności szczególne wpływające na wymiar kary	178
§ 60. Zasady wymierzania środków przewidzianych w KK	183
§ 61. Zasady wymierzania kary łącznej	184
Rozdział XI. Środki probacyjne	188
§ 62. Warunkowe umorzenie postępowania	188
I. Uwagi ogólne	188
II. Aspekty procesowe	189
III. Przesłanki warunkowego umorzenia postępowania	189
IV. Okres próby i obowiązki probacyjne	192
V. Podjęcie postępowania warunkowo umorzonego	196
§ 63. Warunkowe zawieszenie wykonania kary	198
I. Uwagi ogólne	198
II. Przesłanki warunkowego zawieszenia wykonania kary	198
III. Kara grzywny orzekana przy warunkowym zawieszeniu wykonania kary	202
IV. Obowiązki probacyjne	203
V. Zarządzenie wykonania kary	207
§ 64. Warunkowe zwolnienie	210
I. Uwagi ogólne	210
II. Przesłanki warunkowego zwolnienia	213
III. Okres próby i obowiązki probacyjne	216

IV. Odwołanie warunkowego zwolnienia	217
§ 65. Zwolnienie od wykonania reszty kary ograniczenia wolności i uznanie za wykonane środków karnych	218
I. Uwagi ogólne	218
II. Przesłanki stosowania	219
Rozdział XII. Środki zabezpieczające	220
§ 66. Uwagi ogólne	220
§ 67. Zasady orzekania w przedmiocie środków zabezpieczających	222
§ 68. Środki zabezpieczające o charakterze leczniczym	223
§ 69. Środki zabezpieczające o charakterze administracyjnym	227
§ 70. Obowiązek wysłuchania biegłych	228
Rozdział XIII. Przedawnienie oraz zatarcie skazania	231
§ 71. Uwagi ogólne	231
§ 72. Przedawnienie ścigania i orzekania	233
§ 73. Przedawnienie wykonania kary	234
§ 74. Wyłączenie przedawnienia	235
§ 75. Obliczanie terminu przedawnienia	236
§ 76. Zatarcie skazania	237
II. Część szczególna	
Rozdział I. Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne	241
§ 1. Uwagi ogólne	241
§ 2. Wojna napastnicza (art. 117 KK)	242
§ 3. Ludobójstwo (art. 118 KK)	242
§ 4. Masowe zamachy (art. 118a KK)	243
§ 5. Dyskryminacja (art. 119 KK)	244
§ 6. Stosowanie środków masowej zagłady (art. 120 KK)	245
§ 7. Wytwarzanie, gromadzenie lub obrót zakazanymi środkami (art. 121 KK)	245
§ 8. Niedopuszczalne sposoby lub środki walki (art. 122 KK)	246
§ 9. Zamach na życie lub zdrowie jeńców wojennych lub ludności cywilnej (art. 123 KK)	246
§ 10. Inne przestępne naruszenie norm prawa międzynarodowego (art. 124 KK)	247
§ 11. Zamach na mienie lub dobra kultury (art. 125 KK)	248
§ 12. Bezprawne używanie znaków (art. 126 KK)	248
§ 13. Publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstw przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstw wojennych lub ich pochwalania (art. 126a KK)	249
§ 14. Niedopełnienie obowiązku należytej kontroli (art. 126b KK)	249
§ 15. Karalność przygotowania (art. 126c KK)	250
Rozdział II. Przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej	251
§ 16. Uwagi ogólne	251
§ 17. Zamach stanu (art. 127 KK)	251
§ 18. Zamach na konstytucyjny organ Rzeczypospolitej Polskiej (art. 128 KK)	252
§ 19. Zdrada dyplomatyczna (art. 129 KK)	253
§ 20. Szpiegostwo (art. 130 KK)	253
§ 21. Czynny żal (art. 131 KK)	254
§ 22. Dezinformacja wywiadowcza (art. 132 KK)	255
§ 23. Znieważenie Narodu lub Rzeczypospolitej Polskiej (art. 133 KK)	256
§ 24. Zamach na życie Prezydenta RP (art. 134 KK)	256
§ 25. Czynna napaść na Prezydenta RP lub jego znieważenie (art. 135 KK)	256

§ 26. Czynna napaść na przedstawiciela obcego państwa lub jego znieważenie (art. 136 KK)	257
§ 27. Publiczne znieważenie znaku lub symbolu państwowego (art. 137 KK)	257
§ 28. Zasada wzajemności (art. 138 KK)	258
§ 29. Przepadek przedmiotów (art. 139 KK)	258
Rozdział III. Przestępstwa przeciwko obronności	259
§ 30. Uwagi ogólne	259
§ 31. Zamach na jednostkę sił zbrojnych RP (art. 140 KK)	261
§ 32. Podjęcie służby w obcym wojsku (art. 141 KK)	262
§ 33. Zaciąg do obcego wojska (art. 142 KK)	264
§ 34. Samouszkodzenie i inne podstępne zabiegi w celu zwolnienia od służby wojskowej (art. 143 KK)	264
§ 35. Uchylenie się od odbywania służby wojskowej (art. 144 KK)	267
§ 36. Uchylenie się od pełnienia służby zastępczej (art. 145 KK)	267
§ 37. Dobrowolny powrót (art. 146 KK)	268
§ 38. Niezdolność do pełnienia służby (art. 147 KK)	268
Rozdział IV. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	269
§ 39. Uwagi ogólne	269
§ 40. Zabójstwo (art. 148 KK)	270
§ 41. Przyjęcie zlecenia zabójstwa (art. 148a KK)	274
§ 42. Zabójstwo noworodka (art. 149 KK)	274
§ 43. Zabójstwo eutanatyczne (art. 150 KK)	275
§ 44. Namowa i pomoc do samobójstwa (art. 151 KK)	276
§ 45. Nielegalne przerwanie ciąży (art. 152 KK)	277
§ 46. Przerwanie ciąży bez zgody kobiety ciężarnej (art. 153 KK)	278
§ 47. Nieumyślne spowodowanie śmierci (art. 155 KK)	279
§ 48. Ciężki uszczerbek na zdrowiu (art. 156 KK)	279
§ 49. Nakłanianie lub zmuszanie innej osoby do spowodowania u niej ciężkiego uszczerbku na zdrowiu (art. 156a KK)	280
§ 50. Średni i lekki uszczerbek na zdrowiu (art. 157 KK)	281
§ 51. Uszkodzenie ciała dziecka poczętego (art. 157a KK)	282
§ 52. Bójka i pobicie (art. 158 KK)	283
§ 53. Użycie w bójce lub pobiciu broni palnej bądź niebezpiecznego narzędzia (art. 159 KK)	284
§ 54. Narażenie człowieka na niebezpieczeństwo (art. 160 KK)	285
§ 55. Narażenie człowieka na zarażenie (art. 161 KK)	286
§ 56. Nieudzielenie pomocy (art. 162 KK)	287
Rozdział V. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu	288
§ 57. Uwagi ogólne	288
§ 58. Sprowadzenie zdarzenia powszechnie niebezpiecznego (art. 163 KK)	289
§ 59. Sprowadzenie bezpośredniego niebezpieczeństwa (art. 164 KK)	290
§ 60. Sprowadzenie niebezpieczeństwa dla życia, zdrowia lub mienia w wielkich rozmiarach (art. 165 KK)	290
§ 61. Finansowanie przestępstwa o charakterze terrorystycznym (art. 165a KK)	292
§ 62. Nielegalne przejęcie kontroli nad statkiem wodnym, powietrznym lub środkiem transportu lądowego (art. 166 KK)	293
§ 63. Umieszczenie niebezpiecznego urządzenia lub substancji na statku powietrznym, wodnym albo w publicznym środku transportu lądowego (art. 167 KK)	294
§ 64. Rozbójnictwo morskie (art. 170 KK)	294

§ 65. Nielegalne wytwarzanie substancji niebezpiecznych lub obrót nimi (art. 171 KK)	295
§ 66. Przeszkadzanie akcji ratowniczej (art. 172 KK)	296
Rozdział VI. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	297
§ 67. Uwagi ogólne	297
§ 68. Sprowadzenie katastrofy w komunikacji (art. 173 KK)	298
§ 69. Sprowadzenie bezpośredniego niebezpieczeństwa katastrofy w komunikacji (art. 174 KK)	299
§ 70. Spowodowanie wypadku komunikacyjnego (art. 177 KK)	300
§ 71. Prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego (art. 178a KK)	301
§ 72. Pozostałe przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	302
Rozdział VII. Przestępstwa przeciwko środowisku	304
§ 73. Uwagi ogólne	304
§ 74. Zniszczenie w świecie roślinnym i zwierzęcym (art. 181 KK)	304
§ 75. Zanieczyszczenie środowiska (art. 182 KK)	305
§ 76. Nieodpowiednie postępowanie z odpadami i materiałami promieniotwórczymi (art. 183 KK)	306
§ 77. Niewłaściwe zabezpieczenie materiału promieniotwórczego (art. 184 KK)	307
§ 78. Typy kwalifikowane i pozostałe rodzaje przestępstw przeciwko środowisku	307
Rozdział VIII. Przestępstwa przeciwko wolności	309
§ 79. Uwagi ogólne	309
§ 80. Pozbawienie wolności (art. 189 KK)	310
§ 81. Handel ludźmi (art. 189a KK)	311
§ 82. Groźba karalna (art. 190 KK)	312
§ 83. Uporczywe nękanie i kradzież tożsamości (art. 190a KK)	313
§ 84. Zmuszanie (art. 191 KK)	314
§ 85. Obraza uczuć religijnych (art. 196 KK)	316
§ 86. Zgwałcenie (art. 197 KK)	318
§ 87. Formy eksploatacji prostytutki (art. 204 KK)	321
Rozdział IX. Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece	323
§ 88. Uwagi ogólne	323
§ 89. Znęcanie się (art. 207 KK)	323
§ 90. Niealimentacja (art. 209 KK)	325
Rozdział X. Przestępstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej	327
§ 91. Uwagi ogólne	327
§ 92. Zniesławienie (art. 212 KK)	328
§ 93. Kontratyp dopuszczalnej krytyki (art. 213)	330
§ 94. Zniewaga (art. 216 KK)	331
§ 95. Naruszenie nietykalności cielesnej (art. 217 KK)	332
Rozdział XI. Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową	335
§ 96. Uwagi ogólne	335
§ 97. Złośliwe lub uporczywe naruszanie praw pracowniczych (art. 218 KK)	335
§ 98. Naruszenie obowiązków w zakresie bhp (art. 220 KK)	337
Rozdział XII. Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego	338
§ 99. Uwagi ogólne	338

§ 100. Naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza lub osoby przybranej mu do pomocy (art. 222 KK)	339
§ 101. Czynna napaść na funkcjonariusza publicznego (art. 223 KK)	339
§ 102. Wywieranie wpływu na czynności urzędowe (art. 224 KK)	340
§ 103. Falszywy alarm (art. 224a KK)	341
§ 104. Zakłócenie kontroli ekologicznej, w zakresie inspekcji pracy oraz pomocy społecznej (art. 225 KK)	342
§ 105. Znieważenie funkcjonariusza publicznego lub konstytucyjnego organu (art. 226 KK)	343
§ 106. Przywłaszczenie funkcji publicznej (art. 227 KK)	344
§ 107. Łapownictwo bierne – sprzedajność (art. 228 KK)	345
§ 108. Łapownictwo czynne – przekupstwo (art. 229 KK)	346
§ 109. Płatna protekcja bierna (art. 230 KK)	347
§ 110. Płatna protekcja czynna (art. 230a KK)	348
§ 111. Nadużycie uprawnień przez funkcjonariusza publicznego (art. 231 KK)	349
§ 112. Ochrona prawna funkcjonariusza publicznego (art. 231a KK)	349
§ 113. Odparcie zamachu na cudze dobro chronione prawem (art. 231b KK)	350
Rozdział XIII. Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	351
§ 114. Uwagi ogólne	351
§ 115. Przemoc lub groźba względem sądu (art. 232 KK)	351
§ 116. Fałszywe zeznania (art. 233 KK)	352
§ 117. Publiczne rozpowszechnianie wiadomości z postępowania przygotowawczego (art. 241 KK)	353
§ 118. Naruszenie zakazów lub obowiązków sądowych (art. 244–244c KK)	354
§ 119. Znęcanie się w celu uzyskania wypowiedzi o określonej treści (art. 246 KK)	355
§ 120. Znęcanie się nad osobą pozbawioną wolności (art. 247 KK)	356
Rozdział XIV. Przestępstwa przeciwko wyborom i referendum	357
§ 121. Uwagi ogólne	357
§ 122. Nieuczciwe zachowania przy przebiegu wyborów (art. 248 KK)	358
§ 123. Zakłócenie przebiegu wyborów (art. 249 KK)	359
§ 124. Naruszenie swobody głosowania (art. 250 KK)	359
§ 125. Łapownictwo wyborcze (art. 250a KK)	360
§ 126. Naruszenie tajności głosowania (art. 251 KK)	361
Rozdział XV. Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu	363
§ 127. Uwagi ogólne	363
§ 128. Wzięcie zakładnika (art. 252 KK)	363
§ 129. Udział w zbiegowisku (art. 254 KK)	366
§ 130. Zamach na urządzenia infrastruktury (art. 254a KK)	367
§ 131. Publiczne nawoływanie do popełnienia występku lub przestępstwa skarbowego (art. 255 KK)	369
§ 132. Rozpowszechnianie treści mogących ułatwić popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym (art. 255a KK)	370
§ 133. Propagowanie nazizmu, komunizmu, faszyzmu lub innego ustroju totalitarnego (art. 256 KK)	372
§ 134. Napaść z powodu ksenofobii, rasizmu lub nietolerancji religijnej (art. 257 KK)	374
§ 135. Udział w zorganizowanej grupie przestępczej (art. 258 KK)	375
§ 136. Dobrowolne odstępianie od udziału w zorganizowanej grupie przestępczej (art. 259 KK)	378
§ 137. Przekraczanie granicy RP w celu popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym (art. 259a KK)	379

§ 138. Nadzwyczajne złagodzenie kary (art. 259b KK)	379
§ 139. Zakłócenie przebiegu zgromadzenia (art. 260 KK)	380
§ 140. Znieważenie pomnika (art. 261 KK)	381
§ 141. Zbezczeszczenie zwłok i ograbienie grobu (art. 262 KK)	381
§ 142. Wyrób i handel bronią bez zezwolenia (art. 263 KK)	382
§ 143. Nielegalne przekroczenie granicy (art. 264 KK)	385
§ 144. Uniemożliwienie nielegalnego pobytu na terytorium RP (art. 264a KK)	386
Rozdział XVI. Przestępstwa przeciwko ochronie informacji	387
§ 145. Uwagi ogólne	387
§ 146. Ujawnianie lub wykorzystanie informacji niejawnych (art. 265 KK)	388
§ 147. Ujawnianie informacji w związku z wykonywaną funkcją (art. 266 KK)	390
§ 148. Bezprawne uzyskanie informacji (art. 267 KK)	392
§ 149. Utrudnianie zapoznania się z informacją (art. 268 KK)	394
§ 150. Niszczenie danych informatycznych (art. 268a KK)	395
§ 151. Uszkodzenie danych informatycznych (art. 269 KK)	396
§ 152. Zakłócenie systemu komputerowego (art. 269a KK)	397
§ 153. Wytwarzanie programów komputerowych (art. 269b KK)	397
§ 154. Kontratyp działania w celu wykrycia błędów w zabezpieczeniach systemów informatycznych (art. 269c KK)	398
Rozdział XVII. Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów	400
§ 155. Uwagi ogólne	400
§ 156. Fałszerstwo materialne dokumentu (art. 270 KK)	401
§ 157. Fałszerstwo intelektualne dokumentu (art. 271 KK)	402
§ 158. Wyłudzenie poświadczenia nieprawdy (art. 272 KK)	403
§ 159. Używanie dokumentów poświadczających nieprawdę (art. 273 KK)	404
§ 160. Przestępstwa dotyczące fałszowania faktur (art. 270a i 271a KK)	405
§ 161. Przestępstwa dotyczące dokumentów stwierdzających tożsamość lub prawa majątkowe (art. 274 i 275 KK)	408
§ 162. Niwelowanie dokumentu (art. 276 KK)	409
§ 163. Usuwanie znaków granicznych (art. 277 KK)	410
Rozdział XVIII. Przestępstwa przeciwko mieniu	411
§ 164. Uwagi ogólne	411
§ 165. Kradzież, kradzież szczególnie zuchwała i kradzież z włamaniem (art. 278–279 KK)	413
§ 166. Rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze (art. 280–282 KK)	416
§ 167. Przywłaszczenie (art. 284 KK)	418
§ 168. Oszustwo (art. 286 KK)	419
§ 169. Paserstwo umyślne i nieumyślne oraz paserstwo programu komputerowego (art. 291–293 KK)	422
§ 170. Pozostałe przestępstwa przeciwko mieniu	424
Rozdział XIX. Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu i interesom majątkowym w obrocie cywilnoprawnym	426
§ 171. Uwagi ogólne	426
§ 172. Nadużycie zaufania (art. 296 KK)	427
§ 173. Łapownictwo na stanowisku kierowniczym (art. 296a KK)	428
§ 174. Oszustwo finansowe (art. 297 KK)	428
§ 175. Wyłudzenie odszkodowania (art. 298 KK)	429
§ 176. Pranie pieniędzy (art. 299 KK)	430
§ 177. Przestępstwa na szkodę wierzycieli (art. 300–302 KK)	431

§ 178. Naruszenie interesów majątkowych uczestników obrotu gospodarczego przez nierzetelną dokumentację (art. 303 KK)	434
§ 179. Lichwa (wyzysk kontrahenta, art. 304 KK)	434
§ 180. Udaremnianie przetargu (art. 305 KK)	435
§ 181. Usuwanie lub fałszowanie oznaczeń towaru (art. 306 KK)	436
§ 182. Ingerencja we wskazania licznika pojazdu mechanicznego (art. 306a)	436
§ 183. Zabór lub używanie cudzej tablicy rejestracyjnej (art. 306c KK)	437
§ 184. Odpowiedzialność zarządcy (art. 308 KK)	437
Rozdział XX. Przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi	438
§ 185. Uwagi ogólne	438
§ 186. Fałszerstwo pieniędzy, środków płatniczych i papierów wartościowych (art. 310 KK)	438
§ 187. Fałszowanie dokumentacji związanej z obrotem papierami wartościowymi (art. 311 KK)	439
III. Część wojskowa	
Rozdział I. Uwagi ogólne	443
Rozdział II. Przepisy ogólne dotyczące żołnierzy	444
§ 1. Zakres stosowania ustawy wobec żołnierzy (art. 317 KK)	444
§ 2. Kontratyp rozkazu wojskowego (art. 318 KK)	444
§ 3. Kontratyp ostatecznej potrzeby wojskowej (art. 319 KK)	445
§ 4. Odpowiedzialność karna niezdolnego do służby wojskowej (art. 320 KK)	445
§ 5. Odpowiedzialność małoletniego (art. 321 KK)	446
§ 6. Areszt wojskowy (art. 322 KK)	446
§ 7. Ograniczenie wolności (art. 323 KK)	446
§ 8. Wojskowe środki karne (art. 324 KK)	447
§ 9. Wydalenie ze służby wojskowej (art. 326 KK)	447
§ 10. Zamienna kara aresztu wojskowego (art. 329 KK)	448
§ 11. Zamienna kara ograniczenia wolności (art. 330 KK)	448
§ 12. Odstąpienie od wymierzenia kary, stosowanie kar dyscyplinarnych (art. 331 KK)	448
§ 13. Zbieg przestępstw (art. 332 KK)	448
§ 14. Warunkowe umorzenie postępowania (art. 333, 334, 335 KK)	449
§ 15. Odroczenie wykonania kary; zwolnienie z odbycia reszty kary (art. 336 KK)	449
§ 16. Zatarcie skazania (art. 337 KK)	450
Rozdział III. Przestępstwa przeciwko obowiązkowi pełnienia służby wojskowej	451
§ 17. Uwagi ogólne	451
§ 18. Samowolne opuszczenie jednostki (art. 338 KK)	451
§ 19. Dezercja (art. 339 KK)	452
§ 20. Dobrowolny powrót (art. 340 KK)	452
§ 21. Odmowa pełnienia służby (art. 341 KK)	452
§ 22. Samouszkodzenie; symulacja (art. 342 KK)	453
Rozdział IV. Przestępstwa przeciwko zasadom dyscypliny wojskowej	454
§ 23. Uwagi ogólne	454
§ 24. Odmowa wykonania rozkazu (art. 343 KK)	454
§ 25. Niewykonanie rozkazu polecającego popełnienie przestępstwa (art. 344 KK)	455
§ 26. Czynna napaść na przełożonego (art. 345 KK)	455
§ 27. Przemoc lub groźba bezprawna wobec przełożonego (art. 346 KK)	455

§ 28. Znieważenie przełożonego (art. 347 KK)	456
§ 29. Odpowiednie stosowanie przepisów (art. 348, 349 KK)	456
Rozdział V. Przestępstwa przeciwko zasadom postępowania z podwładnymi	457
§ 30. Uwagi ogólne	457
§ 31. Poniżanie lub znieważanie podwładnego (art. 350 KK)	457
§ 32. Naruszenie nietykalności cielesnej podwładnego (art. 351 KK)	457
§ 33. Znęcanie się nad podwładnym (art. 352 KK)	458
§ 34. Odpowiednie stosowanie przepisów (art. 353 KK)	458
Rozdział VI. Przestępstwa przeciwko zasadom obchodzenia się z uzbrojeniem i uzbrojonym sprzętem wojskowym	459
§ 35. Uwagi ogólne	459
§ 36. Nieostrożne posługiwanie się bronią (art. 354 KK)	459
§ 37. Wypadek komunikacyjny uzbrojonym pojazdem wojskowym (art. 355 KK)	459
Rozdział VII. Przestępstwa przeciwko zasadom pełnienia służby	461
§ 38. Uwagi ogólne	461
§ 39. Naruszenie regulaminu (art. 356 KK)	461
§ 40. Stan nietrzeźwości lub odurzenia (art. 357 KK)	461
Rozdział VIII. Przestępstwa przeciwko mieniu wojskowemu	463
§ 41. Uwagi ogólne	463
§ 42. Samowolne dysponowanie uzbrojeniem (art. 358 KK)	463
§ 43. Utrata środków walki (art. 359 KK)	463
§ 44. Uszkodzenie środków walki (art. 360 KK)	464
§ 45. Samowolne użycie statku (art. 361 KK)	464
§ 46. Samowolne użycie pojazdu mechanicznego (art. 362 KK)	464
§ 47. Samowolne rozporządzenie wyposażeniem (art. 363 KK)	464
Indeks rzeczowy	467